

KRAV STÄLLER NYA KRAV PÅ FÖRPACKNINGARNA

KRAV-märkta livsmedel är en garanti för att en vara är producerad på ekologisk grund med extra höga krav på djuromsorg, hälsa, socialt ansvar och klimatpåverkan. Den produkt som bär KRAV-märket uppfyller KRAVs regler, det kontrolleras minst en gång varje år. Mindre känt är kanske att även förpackningen omfattas av regler och att ett KRAV-märkt livsmedel ska en godkänd förpackning. Reglerna kring detta har varit lite diffusa, både för en livsmedelsproducent, för förpackningsindustrin och för de som sköter kontrollerna. Nu har reglerna tydliggjorts så att alla ska kunna förstå vad som gäller.

Arbetet med att tydliggöra och till viss del förändra regelverket kring förpackningar inleddes för drygt ett och ett halvt år sedan då KRAV samlade en grupp intressenter till en rundabordsdiskussion i ämnet med representanter från till exempel SIK och Innventia, universitet och varumärkesägare. En som var med var professor Annika Olsson på Förpackningslogistik inom LTH.

- Det har varit intressant att vara med i arbetet, som bedrivits mycket seriöst av KRAV.

Jag har funderat på den här frågan under en längre tid, och just nu har vi en doktorand som forskar i ämnet, säger hon. Vi har främst kunnat tillföra synpunkter när det gäller logistik- och förpackningsdesignfrågor samt interaktionen mellan förpackningar och produkt, till exempel när det gäller matsvinn.

- Konsumenten har ofta en uppfattning att allt som är KRAV-märkt följer regelverket, men så har det inte varit när det kommer till förpackningarna.

- I början av december förra året hade vi ett möte som diskuterade hur reglerna ska implementeras, och det var i stort samma personer som varit med hela resan, men några hade tillkommit från till exempel handeln. Tyvärr vara bara ett förpackningsföretag på plats, och vi har saknat branschen i de här diskussionerna.

- I de här diskussionerna hade det varit oerhört bra att haft med fler förpackningsföretag för att få branschens synpunkt och att kunna föra samman producenter, förpackningsindustri och handel kring en gemensam fråga.

FINNS DE SOM ÄR BEKYMRADE

Sedan den 1 januari i år gäller de nya reglerna och enligt Annika Olsson är det en hel del producenter som är bekymrade över hur man ska kunna leva upp till dem. Speciellt gäller det de mindre producenterna.

- Det handlar mycket om problematiken med "installed base", det vill säga att behöva byta ut installerade maskinlinjer för att klara regelverket, eller hur man som liten producent ska kunna påverka de stora förpackningstillverkarna att ändra design, material och funktion? Från KRAVs sida gör man nu sitt yttersta för att

företag inte ska hamna i ekonomiska problem på grund av detta.

Generellt handlar KRAVs krav på förpackningarna att fyllerna ska eftersträva minimering av förpackningsmaterialet och se till att förpackningen väljs med utgångspunkt från funktion, transporteffektivitet, återvinning och minimering av matsvinn. Det sista är ett nytt tillägg.

- Med de nya reglerna uppnås två stora vinster. Det blir fler förpackningar utan kemikalier som kan migrera skadliga ämnen in i livsmedlen och vi får resurssnålare totalleverans av ett livsmedel från producent till konsument som inkluderar både förpackning, transport och den packade produkten vilket leder till minskat matsvinn och resurseffektivare transporter, säger Annika Olsson.

Reglerna säger att klorbaserade plastmaterial som PVC ska vara borta senast år 2017 och Bisfenol A får inte finnas år 2018.

- Det förekommer att förpackningar innehåller skadliga ämnen, men det är ju naturligtvis inte så att förpackningsindustrin medvetet levererar lösningar som är skadliga för konsumenten. Få visste väl till exempel vad Bisfenol A hade för effekt när det började användas.

- Det är viktigt att ha koll på vilka konsekvenser olika ämnen för med sig, inte minst med tanke på att det ständigt utvecklas nya material på marknaden, till exempel biobaserade plaster, vars eventuella effekter på oss konsumenter inte är så tydliga idag. Men självfallet är det så att förpackningsindustrin som helhet ständigt jobbar för att ta fram bättre lösningar för såväl miljö som konsumenter.

- Dessutom importerar vi förpackningsmaterial till exempel från Asien och där gäller det också att ha koll och tydlig dokumentation så att samma krav ställs på alla förpackningar.

Det vimlar av olika märkningar på våra förpackningar i dag, och någon ny KRAV-märkning som talar om för konsumenten att förpackningen också är godkänd, kommer vi inte att få se. Det har diskuterats, men man har kommit fram till att det räcker med den KRAV-logga som redan används, då den är välkänd för konsumenterna. Den ska omfatta allt, både produkt och förpackning.

ÖVERGÅNGSPERIOD I ÅR

Per Rosander är miljökonsult och driver företaget Miljöbyrån Ecoplan AB och är mycket nära knuten till KRAV och deras arbete. Han har också haft en ledande roll i de här diskussionerna.

- Vi har jobbat hårt med att få fram en vägledning som både hjälper företagen och de som ska kontrollera att reglerna följs, säger han. En gång om året ska alla KRAV-företag kontrolleras, och nu har kontrollerande organ fått de verktyg de behöver för att klara det.

- Det är inte KRAV själva som gör kontrollerna. Jobbet är outsourcat på sex certifieringsföretag och det har tidigare inte varit möjligt att begära att de skulle klara kontrollen av förpackningarna också. Det har varit svårt.

KRAVS REGELVERK KRING FÖRPACKNINGAR

3.5.1 RESURSEFFEKTIVA FÖRPACKNINGAR

Du ska välja eller utforma förpackningen så att livsmedlet når slutkonsument utan onödiga kvalitetsförsämringar, samtidigt som matsvinn minimeras i alla led. (K) Förpackningens huvudsyfte är att skydda och bevara livsmedlet.

Utöver detta ska förpackningen göras så resurs- och klimatteffektiv som möjligt genom att du beaktar följande (K):

- Använd en så liten mängd material som möjligt.
- Utnyttja förnybara förpackningsmaterial.
- Använd återvunnet material där så är möjligt.
- Se till att förpackningen går att återanvända eller återvinna i befintliga system.
- Se till att förpackningen gynnar en energieffektiv transportlösning.
- Se till att förpackningen är lätt att källsortera och tömma för konsumenten.

Vid kontroll ska du kunna uppvisa att du har gjort detta för de förpackningar du använder. För befintliga förpackningslösningar ska du senast 1 januari 2016 kunna motivera val av förpackning. (K)

3.5.2 UNDVIKANDE AV HÄLSO- OCH MILJÖSKADLIGA ÄMNER OCH MATERIAL

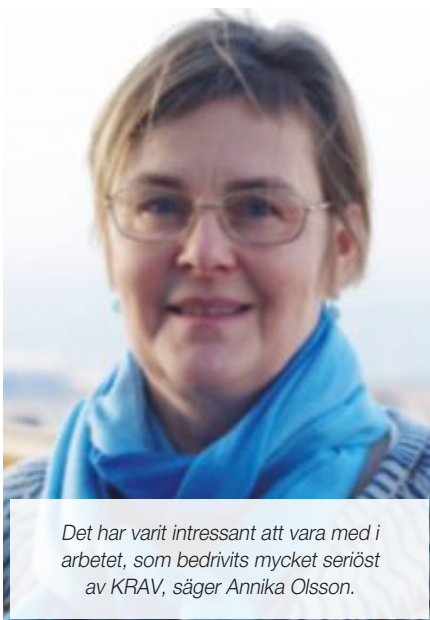
Du ska sträva efter att ämnen och material i förpackningen är så lite giftiga som möjligt. Detta är särskilt viktigt i den del av förpackningen som kommer i kontakt med livsmedlet. (K)

I nya förpackningslösningar får du inte använda förpackningsmaterial där SIN-ämnen avsiktligt har använts vid tillverkningen. I bilaga 3 listas aktuella SIN-ämnen. Förekommer det SIN-ämnen i en befintlig förpackningslösning ska du göra en kartläggning av vilka ämnen och material som finns i förpackningen samt en avvecklingsplan. (K)

För följande ämnen och material gäller följande datum:

- PVC (Polyvinylklorid) och andra klorbaserade plaster får från och med 1 januari 2017 inte förekomma i någon del av förpackningen (K).
- BPA (Bisfenol A) får från och med 1 januari 2018 inte förekomma i någon del av förpackningen (K).

Förpackningen får heller inte vara behandlad med konserveringsmedel eller desinfektionsmedel. Desinfektion med hjälp av väteperoxid är dock tillåten. (K)

Det har varit intressant att vara med i arbetet, som bedrivits mycket seriöst av KRAV, säger Annika Olsson.

- Nu har vi styrt upp det lite, men vi har varit försiktiga med att bli för detaljerade. Det handlar snarare om vägledning. Företagen måste bli medvetna om vilka val de har att göra.

De uppdaterade kraven är inte något som industrin kan anpassa sig till över en natt. Därför finns det en övergångstid som gäller fram till den 1 januari 2016.

- Vi ställer inga orimliga krav och vi begär inte att du ska byta en förpackningslinje rakt av, speciellt inte om du inte har de ekonomiska möjligheterna. Du ska göra det som är tekniskt möjligt, säger Per Rosander.

- Om ett företag inte följer regelverket får man en avvikelsernotering och en viss tid på sig att lösa det. Klarar man inte det finns det stor risk att man tappar märkningen.

Även Per Rosander efterlyser mer respons från förpackningsindustrin.

- Det har inte varit så stort intresse att komma på våra möten men kanske kan det också bero på att vi inte har samma direktkontakt med denna industri som vi har med livsmedelsindustrin. Vi vill självfallet ha en bättre dialog i framtiden.

Som ett led i detta planerar tidningen nord emballage att tillsammans med KRAV arrangera ett seminarium i Stockholmsområdet i början av sommaren. Mer information om det kommer inom kort.